

Kunnanhallitus on 16.6.2025 § 118 päättänyt vuoden 2026 talousarvion laadintaohjeet ja talousarviokehysten. (liitteenä)

Toimialat valmistelevat oman talousarvioesityksensä kunnanhallituksen antaman talousarviokehysten puitteissa. Talousarviokehys koskee ulkoisia eriä. Toimialoja sitoo tulojen ja menojen erotus eli toimintakate (netto).

Sivistyspalveluiden toimiala on valmistellut oman talousarvioehdotuksensa laadintaohjeiden ja talousarviokehysten perusteella. Ehdotus sisältää toimialan toiminnalliset tavoitteet sekä talousarvion tulot ja menot.

Kunnanhallituksen antamassa talousarviokehyksessä sivistyspalvelujen toimintatuotot ovat 916 657 € ja toimintakulut 11 536 977€, jolloin toimintakatteen muodostuu -10 620 320€.

Sivistyspalveluiden talousarvioehdotuksessa toimintatuotot ovat 916 028 euroa, toimintakulut 11 536 348 euroa ja toimintakate näin ollen -10 620 320 euroa.

Sivistyspalveluiden talousarvioehdotus ei sisällä palveluverkon muutoksia. Merkittävin muutos on Starttipajan toiminnan lakkauttaminen asiakasmäärän vähäisyyden takia.

Sivistyspalveluiden tulot koostuvat pääasiassa myynti- ja asiakasmaksutuotoista sekä avustuksista. Myynti- ja maksutuottojen arvioidaan kertyvän suurin piirtein kuluvaan vuoteen. Avustusten määrä sen sijaan vähenee merkittävästi. Tähän vaikuttaa haettavissa olevien avustusten määrän väheneminen yleisesti sekä se, että hankkeet toteutuvat aiempaa useammin verkostohankkeina, joista tulo kirjautuu koordinoivan kunnan kirjanpitoon. Myös Starttipajan toiminnan päättyminen vähentää avustusten määrää, koska toiminta on rahoitettu osittain hankeavustuksella.

Sivistyspalveluiden suurin menoerä ovat henkilöstön palkat. Tiedossa oleva palkkaohjelma korotuksineen on huomioitu talousarviokehyksessä. Vuonna 2025 toteutetut talouden tasapainotusohjelman henkilöstöön liittyvät toimenpiteet vaikuttavat täysimääräisesti vuonna 2026. Niiden lisäksi talousarvioehdotuksen luvut sisältävät kahden henkilötyövuoden vähennyksen (luokanopettaja ja nuorisopalveluiden ohjaaja). Henkilöstövähennyksistä huolimatta henkilöstökulut nousevat kuluvaan vuoteen talousarvioon nähden 225 000 euroa.

Palveluiden ostoissa suurin menoerä ovat kuljetuspalvelut. Kustannukset nousivat huomattavasti edellisessä kilpailutuksessa. Kuljetuskustannusten suuruuden arviointi talousarvioon sisältää epävarmuutta, koska yksittäiset muutokset saattavat aiheuttaa merkittäviä kustannuksia. Kuljetusjärjestelyihin tulee muutoksia uuden lukuvuoden alkaessa kesken talousarviovuoden, mikä osaltaan heikentää kustannusten ennustettavuutta. Kuljetuskustannukset on arvioitu kuluvaan vuoteen tasoon. Koulutus- ja kulttuuripalveluiden ostoon on budjetoitu aiempaa vähemmän rahaa.

Tiukka talousarviokehys ja kohonneet palveluiden ja hyödykkeiden hinnat kasaavat hankintavelkaa erityisesti opetustoimeen, jossa olisi suuri tarve muun muassa kokonaisten oppikirjasarjojen uusimiselle. Talousarviokehys ei kuitenkaan määrärahalisäyksiä mahdollista.

Toiminnan painopisteenä on edelleen kuntalaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen laadukkailla peruspalveluilla. Esi- ja perusopetuksessa tapahtui lukuvuoden 2025-26 alussa suuri uudistus oppimisen tuen uuden lainsäädännön astuttua voimaan. Vuoden 2026 painopisteenä onkin uudistuksen toimeenpano käytännössä.

Merkittäviä muutoksia toimintaympäristössä, taloudessa, henkilöstössä sekä mahdollisia riskejä:  
Toimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista merkittävin liittyy yleiseen turvallisuustilanteen heikentymiseen. Sivistyspalveluissa ollaan päivittämässä toimialan varautumissuunnitelmaa. Kouluilla jalkautetaan jatkuvan ryhmäytymisen toimintatapaa, jolla vahvistetaan yhteisöllisyyttä ja kouluyhteisöön kiinnittymistä. Koulurakennusten teknisiä valmiuksia erilaisiin uhka- ja vaaratilanteisiin reagoimisessa esitetään parannettavaksi investointiohjelmassa.  
Sivistyspalvelut, kuten kunnan muutkin toimialat, toimivat kiristyvän taloustilanteen, lisääntyvien velvoitteiden ja kohoavien kustannusten puristuksessa. Lapsi- ja oppilasmäärän pienentyminen kiihtyy suunnitelmakaudella ja haastaa toiminnan taloudellista järjestämistä. Kustannukset eivät pienene lapsi- ja oppilasmäärän suhteessa. Osa yksiköistä on lapsi- ja oppilaskohtaisesti tarkasteltuna varsin hintavia.

Kokousmateriaalin liitteenä on ehdotus sivistyspalveluiden talousarvioehdotukseksi vuodelle 2026 ja taloussuunnitelma vuosille 2027-2028 sekä ehdotus toiminnallisiksi tavoitteiksi vuodelle 2026.

|                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Toimivallan peruste | Hallintosääntö 70 §                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Valmistelija        | Tiina Kivinen, sivistysjohtaja<br>0405380031; tiina.kivinen@palkane.fi                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Esitys              | Sivistysjohtaja Tiina Kivinen<br><br>Sivistyslautakunta päättää hyväksyä sivistyspalveluiden talousarvioehdotuksen vuodelle 2026 ja taloussuunnitelman vuosille 2027-2028 sekä ehdotuksen toiminnallisiksi tavoitteiksi vuodelle 2026 ja lähettää sen edelleen päätettäväksi kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle. |
| Päätös              | Hyväksyttiin esityksen mukaan.                                                                                                                                                                                                                                                                                          |